

Krystian Tuczyński

THE ROLE OF TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF FAMILY RELATIONSHIPS

Rola rozwoju technologicznego w kontekście relacji rodzinnych

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8220-2199> E-mail: ktuczynski@ur.edu.pl

DOI: <https://doi.org/10.62266/PK.1898-3685.2024.34.22>

Wprowadzenie

W dzisiejszym szybko rozwijającym się społeczeństwie, wszechobecność technologii informacyjno-komunikacyjnych jest nieunikniona, zmieniając sposób, w jaki komunikujemy się, pracujemy i budujemy relacje. Ten dynamiczny postęp technologiczny nie tylko kształtuje nasze otoczenie, ale również wywiera głęboki wpływ na fundamenty naszych relacji interpersonalnych. Artykuł skupia się na złożonym oddziaływaniu rozwoju technologicznego na strukturę i dynamikę relacji rodzinnych. Ponadto, w opracowaniu zwrócono uwagę na unikalny wkład wartości katolickich w kształtowanie tych interakcji, kładąc nacisk na równowagę między innowacjami technologicznymi a fundamentami etycznymi, które podtrzymują trwałość rodzin.

Ważnym aspektem jest zrozumienie, w jaki sposób rozwijające się technologie mogą być zarówno wsparciem, jak i wyzwaniem dla relacji rodzinnych, a jednocześnie jak wartości katolickie mogą stanowić fundament w dynamicznym świecie cyfrowym.¹

1. Wizja rodziny w świetle nauki Kościoła

Rodzina jest miejscem, w którym rodzi się i wzrasta wiara, a także świadectwem życia zgodnego z Ewangelią. Rodzina ma więc zadanie przekazywania wiary swoim dzieciom, innym rodzinom i całemu społeczeństwu. Spełnia swoją misję ewangelizacyjną poprzez różne formy działania, takie jak: modlitwa rodzinna, uczestnictwo we wspólnocie kościelnej, zaangażowanie w dzieła charytatywne i społeczne, obrona godności życia ludzkiego i rodziny, dialog i pojednanie, promowanie kultury życia².

Rodzina jest również wezwana do bycia znakiem nadziei dla świata, który często doświadcza kryzysu wartości, braku sensu i samotności. Rodzina, która żyje w miłości i jedności, pokazuje, że istnieje inny sposób życia, oparty na Ewangelii³.

„Amoris Laetitia” papieża Franciszka nawiązuje do realnych wyzwań współczesnych rodzin, zachęcając do zrozumienia i akceptacji różnorodności sytuacji życiowych. W dokumencie tym pojawia się także idea rodziny jako szkoły humanizmu, gdzie wartości, takie jak szacunek, zrozumienie, i wzajemna troska, odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu integralnej osoby ludzkiej. Te wartości mają istotne znaczenie również w kontekście współczesnych technologii, gdyż stanowią fundament dla zdrowych relacji w świecie cyfrowym⁴. Papież Franciszek, w swoich przekazach podkreśla konieczność przekazywania dziedzictwa duchowego z pokolenia na pokolenie. Wspomina o roli rodziny jako fundamentu społeczeństwa i podkreśla jej zadanie w budowaniu mostów między pokoleniami. Te wartości są kluczowe w kontekście rozwoju

---

¹ P. Przysucha, *Ewangelizacja w cyberprzestrzeni w nauczaniu papieża Jana Pawła II Benedykta XVI i Franciszka*, „Studia Sandomierskie”, nr 24, 2017, s. 235.

² A. Kociołek, *Budowanie wspólnoty Kościoła w sytuacji społeczeństwa ponowoczesnego*, „Paedagogia Christiana”, nr 1/21, s. 209-227.

³ Franciszek, *Amoris Laetitia*. Watykan, 2016.

⁴ L. Myszka-Strychalska, M. Orłowska, *Młodzież wobec przemian współczesnego świata: Edukacyjne refleksje*, Wyd. Naukowe Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań 2023.

technologicznego, gdyż mogą stanowić fundament dla odpowiedzialnego i świadomego korzystania z nowoczesnych środków komunikacji w rodzinie.

2. Wpływ technologii na życie rodzinne

Współczesne technologie stanowią nieodłączny element życia rodzin, wprowadzając zarówno nowe możliwości, jak i wyzwania. Dynamiczny rozwój cyfrowego świata umożliwia rodzicom i dzieciom szybki dostęp do informacji, co sprzyja skutecznej koordynacji codziennych obowiązków oraz utrzymaniu bliskich więzi nawet na znacznej odległości. Wirtualne usługi, takie jak wideorozmowy czy dzielenie się zdjęciami, stają się środkiem do budowania i podtrzymywania relacji rodzinnych, niezależnie od geograficznych ograniczeń.

Różne badania podkreślają, że różnorodność technologii może wprowadzać zagrożenie w relacjach życia rodziny. Z jednej strony, technologiczne udogodnienia wzmocniają więzi, tworząc możliwość aktywnego uczestnictwa w życiu bliskich. Z drugiej strony, nadmierny czas spędzany online, zwłaszcza na platformach społecznościowych, może zagrażać autentycznym relacjom rodzinnym, prowadząc do izolacji wirtualnej i utraty głęboko zakorzenionych więzi.

Dlatego kluczowe jest spojrzenie na wpływ technologii na życie rodziny w sposób zrównoważony, uwzględniając zarówno korzyści, jak i potencjalne zagrożenia dla relacji rodzinnych. Wspieranie świadomego i umiarkowanego korzystania z nowoczesnych narzędzi oraz promowanie bezpośrednich interakcji stanowi fundament utrzymania harmonii w rodzinach, które pragną jednocześnie czerpać z dobrodziejstw cyfrowego świata i pielęgnować tradycyjne wartości rodzinne.

3. Integralne wykorzystanie technologii w rodzinie

Integralne wykorzystanie technologii w rodzinie to nie tylko adaptacja do postępu technologicznego, ale także głębokie zakorzenienie jej w wartościach katolickich. Warto podkreślić kilka kluczowych elementów tej koncepcji:

Jakość ponad ilość: dążenie do jakościowego korzystania z technologii to nie tylko prosta adaptacja do nowoczesnych narzędzi, lecz głęboki postulat, który kieruje naszą uwagę na istotne aspekty życia rodzinnego. Zalecenie, aby rodziny skupiały się na jakości interakcji online, stawia przed nami wyzwanie, ale jednocześnie otwiera drzwi do zbliżenia się w świecie cyfrowym. Oprócz ilości czasu spędzanego przed ekranem, kluczowe jest zdolność koncentracji na wartościach podczas korzystania z technologii. Należy zachęcać rodziny do tworzenia świadomych interakcji, w których jakość relacji online przekłada się na jakość relacji offline. Zacieśnianie więzi rodzinnych wymaga aktywnego uczestnictwa w życiu online, ale jednocześnie świadomości, kiedy odłączyć się od wirtualnego świata na rzecz realnych relacji. Wprowadzając mniej czasu online, rodzinom dajemy szansę na bardziej angażujące spędzanie czasu razem. To okno czasowe staje się wartościową przestrzenią do wspólnych rozmów, gier planszowych, czy po prostu bezpośrednich relacji⁵. Poprzez ograniczenie ilości czasu spędzanego przed ekranem, członkom rodziny udaje się skupić na jakości tych chwil, co sprzyja nie tylko zdrowemu rozwojowi dzieci, ale także umacnianiu więzi. Warto zauważyć, że jakość interakcji online nie polega tylko na wyeliminowaniu czasu spędzanego przed ekranem, ale również na świadomym kształtowaniu treści, które konsumujemy⁶. Rodziny powinny kierować się wartościami katolickimi, dokładając starania, aby treści przyswajane w świecie cyfrowym były zgodne z etyką i moralnością. To podejście do korzystania z technologii promuje nie tylko zacieśnianie więzi rodzinnych, ale również rozwój integralnej osoby ludzkiej.

---

⁵ S. Waluś, *Wybrane aspekty wpływu nowych technologii na rodzinę w świadomości młodzieży pokolenia iGen uczęszczającej do szkół ponadpodstawowych na terenie województwa opolskiego*, HUMANITAS Pedagogika i Psychologia 1/25, 2022, s. 241-259.

⁶ J. Szulich-Kałuża, *Social conditions of media literacy in the family unit*, „Journal of Modern Science”, nr 1/28, 2016, s. 353-368.

Równowaga między światem online a offline: Zachęta do odłączania się od urządzeń elektronicznych na rzecz bezpośrednich relacji oraz wspólnych aktywności jest kluczowym elementem, który przyczynia się do kształtowania autentycznych więzi rodzinnych⁷. Pierwszym krokiem w osiągnięciu tej równowagi jest ustanowienie okresów, podczas których rodziny mogą razem doświadczać bezpośredniej obecności i wspólnych doświadczeń, nie będąc rozproszonymi przez świat wirtualny. To może obejmować dni, kiedy wszyscy członkowie rodziny angażują się w wspólne projekty, wyjścia na świeże powietrze, czy po prostu czas spędzony na rozmowach bez korzystania z urządzeń elektronicznych. Ustanowienie tych "cyfrowych detoksów" pomaga w odbudowie prawdziwych, pełnych znaczenia relacji rodzinnych. Podejście to sprzyja również budowaniu autentycznych więzi rodzinnych poprzez zanurzenie się w wspólnych aktywnościach. Wyłączenie się na pewien czas z cyfrowego świata pozwala na pełne skoncentrowanie uwagi na obecności fizycznej drugiej osoby, co jest kluczowe dla prawdziwego zrozumienia i budowania relacji⁸.

Szacunek dla godności i prywatności: istotnym aspektem jest to, aby rodzice pełnili rolę przewodników, prowadząc dzieci przez złożony świat cyfrowy. Edukacja cyfrowa staje się nieodzownym elementem w budowaniu świadomości i odpowiedzialności w korzystaniu z technologii⁹. Rodziny powinny być zaangażowane w aktywną edukację swoich dzieci, ucząc ich nie tylko praktycznych aspektów korzystania z urządzeń elektronicznych, ale także kształtując ich postawę szacunku i odpowiedzialności online. Rodziny, poprzez wspólny dialog, powinny kształtować rozumienie dla znaczenia prywatności w erze cyfrowej. Dzieci i młodzież powinny być informowane na temat potencjalnych zagrożeń oraz konsekwencji nieodpowiedzialnego dzielenia się informacjami online. Jednocześnie ważne jest przekazanie wartości szacunku dla prywatności innych użytkowników internetu. Podczas korzystania z technologii w rodzinie, należy zachować wrażliwość na granice prywatności każdego członka rodziny. Rodzice powinni służyć jako wzór postępowania, ucząc dzieci, że szacunek dla godności i prywatności innych to nie tylko obowiązek, ale również fundament budowania trwałych relacji.

Krytyczne podejście do treści: W dobie powszechnego dostępu do internetu, rozwijanie umiejętności analizy i selekcji treści staje się nieodzowne dla utrzymania wartości katolickich i ochrony integralności rodzinnych relacji. Rodziny, aby skutecznie wprowadzić krytyczne podejście do treści online, powinny aktywnie uczestniczyć w edukacji medialnej swoich dzieci¹⁰. To nie tylko kwestia ochrony przed potencjalnie szkodliwymi treściami, ale także umożliwienie dzieciom zrozumienia różnorodności informacji dostępnych w sieci oraz rozwijanie zdolności rozróżniania między wartościowymi treściami a manipulacją czy fałszywymi informacjami. W ramach tego podejścia, ważne jest, aby rodziny zachęcały swoje dzieci do zadawania pytań, rozwijania krytycznego myślenia i szukania rzetelnych źródeł informacji. Wprowadzenie w zwyczaj sprawdzania wiarygodności źródeł oraz analizowania kontekstu, w jakim prezentowane są treści, stanowi niezwykle istotny krok w kształtowaniu umiejętności rozumienia i interpretacji informacji. Rodzice, jako przewodnicy i nauczyciele, powinni dostosować edukację medialną do wieku i doświadczenia swoich dzieci, zapewniając im odpowiednie narzędzia do skutecznego poruszania się w cyfrowym świecie. Wspólne rozmowy na temat wartości katolickich w kontekście treści online umożliwią dzieciom zintegrowanie tych wartości z ich codziennym doświadczeniem w internecie. Ważne jest również, aby rodziny zachęcały do budowania pozytywnego środowiska online, opartego na zasadach szacunku, współpracy i

---

⁷ M. Witkowska, *FOMO i nadużywanie nowych technologii: Poradnik dla rodziców*, Warszawa 2019.

⁸ N. Jurgenson, *Fotka: O zdjęciach i mediach społecznościowych*, Kraków, 2021.

⁹ A. Łukaszuk, *Problematyka kompetencji cyfrowych kadr administracji publicznej jako istotnego czynnika procesu transformacji cyfrowej jednostek samorządu terytorialnego w Polsce*, „Studia Prawnoustrojowe”, nr 58, 2021, s. 288.

¹⁰ M. Bereźnicka, *Media – szanse, wyzwania i zagrożenia a potrzeba edukacji medialnej*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Peritenea”, nr 20, Kraków 2022, s. 641-660.

wspólnoty. Utrzymywanie otwartej komunikacji między rodzicami a dziećmi w kwestii treści online przyczyni się do budowania zaufania i umożliwi skuteczne przekazywanie wartości katolickich w cyfrowym środowisku¹¹. Krytyczne podejście do treści staje się więc nie tylko narzędziem obrony przed potencjalnymi zagrożeniami, ale również drogą do budowania świadomych i odpowiedzialnych obywateli cyfrowych, zgodnych z nauką Kościoła.

Budowanie więzi przez technologię: przykłady wykorzystania technologii do zbliżania członków rodziny podkreślają, że rozwinięta świadomość i odpowiednie podejście mogą przekształcić cyfrowe doświadczenia w budowanie trwałych więzi. Wspólne granie w gry online to nie tylko sposób na zdobywanie rozrywki, ale także unikalna forma współdziałania, wymagająca komunikacji i zespołowej pracy¹². Gry te nie tylko umożliwiają bliskie relacje między rodzicielstwem czy rodzicami a dziećmi, ale także kształtują umiejętności współpracy i rozwiązywania problemów. Wirtualny świat gier staje się więc przestrzenią, w której członkowie rodziny mogą razem przeżywać emocje, wspólnie osiągać cele i wzmacniać więzi. Tworzenie projektów online to kolejny sposób na zbliżanie się rodzin poprzez technologię. Wspólne inicjowanie i rozwijanie projektów, takich jak blog rodzinny, albumy online czy nawet wspólna praca nad projektem edukacyjnym, sprzyjają nie tylko tworzeniu wspólnych wspomnień, ale także rozwijaniu kreatywności i umiejętności pracy zespołowej. To także doskonała okazja do dzielenia się z innymi wartościami katolickimi i budowania wspólnoty online, której podstawą są wspólne działania. Korzystanie z platform do nauki zdalnej to aspekt, który zyskał szczególne znaczenie w dzisiejszych czasach. Wspólna nauka online, choć może wydawać się oddzielająca fizycznie, może jednocześnie zbliżać intelektualnie. Rodziny, które wspólnie uczą się nowych rzeczy online, mogą dzielić się swoimi doświadczeniami, wspierać się nawzajem w trudnościach i rozwijać wspólny intelektualny krąg zainteresowań. Podkreślenie tych konkretnych przykładów ilustruje, że technologia może być narzędziem, które integruje się z wartościami katolickimi, przyczyniając się do budowania zdrowych relacji rodzinnych. Wspólne doświadczenia online stają się nie tylko środkiem rozrywki, lecz również szansą na rozwijanie się jako rodzina, dzięki wspólnym celom, wzajemnej pomocy i aktywnemu uczestnictwu w cyfrowym świecie. Ostatecznie, poprzez te konkretne elementy, integralne wykorzystanie technologii staje się nie tylko adaptacją do postępu technologicznego, ale również prawdziwą ścieżką do synergii między postępowaniem technologicznym a wartościami katolickimi, budując zdrowe i bliskie więzi rodzinne.

4. Kształtowanie wartości poprzez technologię

Kształtowanie wartości poprzez technologię stanowi kluczowy element współczesnej edukacji rodzinnej, wymagając świadomego zaangażowania i dialogu¹³. Poniżej rozwinięto kilka aspektów tego zagadnienia:

Rodzina jako instytucja edukacyjna: współczesne narzędzia cyfrowe stają się integralną częścią życia rodziny, co podkreśla istotę rodziny jako pierwszej instytucji edukacyjnej. Rodzice, jako pierwsi nauczyciele, mają kluczową rolę w kształtowaniu wartości i wiary swoich dzieci, a technologia może być skutecznym wsparciem w tym procesie. Współczesne rodziny, korzystając z technologii, mogą przekazywać wartości katolickie w innowacyjny sposób, dostosowując je do współczesnych realiów. Przykładowo, można wykorzystać treści edukacyjne dostępne online, takie jak aplikacje, gry edukacyjne czy multimedia, aby uczynić proces przekazywania wiedzy bardziej atrakcyjnym i interaktywnym dla dzieci. Poprzez nowoczesne

---

¹¹ J. Staniś-Rzepka, *Nowe technologie informacyjne w posłudze katechetycznej*, Rozprawa doktorska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Teologiczny, Poznań 2019.

¹² M. Drapalska-Grochowicz, *Bliskość czy obcość, czyli o relacjach międzyludzkich w dobie nowych technologii* [w:] Tkacz, Z. Tobor (red.) *Prawo a nowe technologie*, Katowice 2019, s. 25-36.

¹³ A. Ogonowska, *Współczesna edukacja medialna: Teoria i rzeczywistość*, Wyd. Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków 2013.

środki przekazu, rodziny mają szansę skonstruować przekaz, który jest zarówno zgodny z tradycyjnymi wartościami katolickimi, jak i dostosowany do języka współczesnego dziecka. Istotnym aspektem jest budowanie zdrowej równowagi między nowoczesnymi środkami przekazu a tradycyjnymi wartościami. Rodziny są zachęcane do świadomego korzystania z technologii, aby nie tylko zaspokoić rosnące potrzeby edukacyjne, ale także umiejętnie integrować te środki z wartościami katolickimi. Odpowiedzialne i zrównoważone wykorzystanie technologii może przyczynić się do wzbogacenia procesu edukacyjnego, jednocześnie umożliwiając utrzymanie korzeni tradycji. Technologia może służyć jako most między pokoleniami, umożliwiając dzielenie się wartościami i wiarą w sposób dostosowany do dzisiejszego świata. Rodzice, korzystając z narzędzi online, mogą być bliżej swoich dzieci, wspólnie uczestniczyć w procesie edukacyjnym i budować wspólne doświadczenia. To także szansa na rozwijanie wspólnych zainteresowań, co wzmacnia relacje rodzinne. W ten sposób, rola rodziny jako instytucji edukacyjnej nabiera nowego wymiaru, a technologia staje się partnerskim narzędziem w procesie przekazywania wartości katolickich. Kluczowe jest jednak zachowanie równowagi i świadomości, aby te nowoczesne środki przekazu wspierały, a nie zastępowały tradycyjne wartości. Ostatecznie, integrowanie technologii w proces edukacyjny rodzin jest nie tylko dostosowaniem do współczesności, lecz także szansą na tworzenie harmonijnej równowagi między nowoczesnymi środkami przekazu a tradycyjnymi wartościami katolickimi.

Wprowadzanie dzieci w świat wartości i wiary: w kontekście edukacji wartości katolickich, rodzice muszą być elastyczni i kreatywni, dostosowując swoje podejście do dzisiejszych technologicznych trendów. Integracja zasad katolickich w świat technologii staje się kluczowym elementem, umożliwiając dzieciom zrozumienie, jak te wartości mogą być praktycznie stosowane w codziennym życiu online. Wartości katolickie, takie jak miłość, szacunek, uczciwość czy solidarność, mogą być przekazywane poprzez konkretne sytuacje i przypadki związane z korzystaniem z technologii¹⁴. Na przykład, uczenie dzieci o odpowiedzialnym i szanującym korzystaniu z mediów społecznościowych może być doskonałą okazją do przekazania wartości szacunku i bezpieczeństwa w świecie wirtualnym. Rodzice powinni również aktywnie uczestniczyć w życiu online swoich dzieci, aby zrozumieć, z jakimi wyzwaniem i możliwościami młodzi ludzie spotykają się w sieci. Poprzez wspólne korzystanie z technologii, rodziny mogą budować wspólne doświadczenia, które będą stanowiły okazję do rozmów na temat wartości katolickich w kontekście digitalnej rzeczywistości. Jednym z kluczowych elementów jest również nauczanie dzieci umiejętności krytycznego myślenia wobec treści dostępnych w internecie. Edukacja cyfrowa staje się nieodzowna, a rodzice powinni wspierać swoje dzieci w rozwijaniu zdolności analizy i oceny treści online pod kątem wartości katolickich. To pozwoli dzieciom skutecznie radzić sobie z ewentualnymi zagrożeniami i wyzwaniami, jednocześnie kształtując ich charakter zgodnie z nauką Kościoła. W ten sposób, wprowadzanie dzieci w świat wartości i wiary w kontekście technologii staje się dynamicznym procesem, który wymaga zaangażowania i elastyczności ze strony rodziców. Przekazywanie zasad katolickich w cyfrowym świecie umożliwia dzieciom nie tylko zrozumienie abstrakcyjnych pojęć, ale także praktyczne stosowanie ich w codziennym, cyfrowym życiu.

Dialog i współpraca między rodzicami a dziećmi: rodzice powinni aktywnie angażować się w życie online swoich dzieci, nie tylko w celu monitorowania ich aktywności, ale przede wszystkim w celu zrozumienia, jakie korzyści i trudności napotykają w świecie online. Otwarty dialog pozwala dzieciom czuć się swobodnie w dzieleniu się swoimi doświadczeniami, obawami i pomysłami związanymi z technologią. Wartości katolickie mogą być wprowadzane do dialogu poprzez odniesienie ich do konkretnych sytuacji i wyzwań, z jakimi dzieci spotykają się online. Rodzice, będąc świadomymi wartości katolickich, mogą kierować rozmowę w taki sposób, aby pomóc dzieciom zrozumieć, jak te wartości mają zastosowanie w różnych

---

¹⁴ M. Janas, *Podróż w świat wartości – poszukiwanie i odkrywanie*, „Wychowywać – to pomagać w poszukiwaniu i odkrywaniu wartości”, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie, Kraków 2019, s. 115-132.

aspektach ich życia online. Dialog nie powinien być jednostronną rozmową, ale również szansą do współpracy między rodzicami a dziećmi¹⁵. Wspólna nauka, współtworzenie zasad dotyczących korzystania z technologii w rodzinie czy planowanie czasu online to przykłady działań, które mogą budować wspólnotę i umacniać więzi między pokoleniami. Otwarty dialog powinien również obejmować tematy związane z bezpieczeństwem online, etyką internetową oraz zdrowym stylem życia w kontekście technologii. Rodzice, dzięki współpracy z dziećmi, mogą tworzyć zasady, które chronią zarówno prywatność, jak i promują wartości katolickie w świecie online. Współpraca między pokoleniami w kwestii korzystania z technologii to także szansa na budowanie wzajemnego szacunku i zrozumienia. Rodzice, starając się zrozumieć perspektywę swoich dzieci, a dzieci, z kolei, będąc otwartymi na doświadczenie rodziców, mogą stworzyć bezpieczne przestrzenie do wzajemnej refleksji i rozwoju duchowego. W ten sposób, dialog i współpraca stają się dynamicznym procesem, który nie tylko integruje wartości katolickie z technologicznym światem, ale także umacnia relacje rodzinne poprzez wzajemne zrozumienie, szacunek i zaufanie.

Strategiczne podejście do kształtowania wartości: rodziny są zachęcane do przemyślanego i celowego korzystania z technologii, zawsze z orientacją na zasady katolickie. Jest to swoiste scalanie tradycji z nowoczesnością, gdzie technologia jest traktowana jako narzędzie wspierające przekazywanie wartości, a nie jako dominujący czynnik determinujący ich kształt. W tym kontekście, rodzice odgrywają kluczową rolę jako przewodnicy i nauczyciele, którzy nie tylko monitorują korzystanie z technologii przez swoje dzieci, ale również aktywnie uczestniczą w procesie kształtowania ich wartości. Rodziny są zachęcane do wspólnego opracowywania zasad korzystania z technologii, uwzględniając wartości katolickie jako fundament, który kieruje decyzjami dotyczącymi używania mediów cyfrowych. Strategicznym elementem tego podejścia jest również ciągle kształcenie rodziców i dzieci w zakresie etyki online, bezpieczeństwa w sieci, oraz umiejętności analizy i oceny treści dostępnych w internecie. Edukacja cyfrowa staje się integralną częścią procesu wychowania, pozwalając na lepsze zrozumienie i krytyczne podejście do technologii¹⁶. Jednocześnie, strategiczne podejście do kształtowania wartości poprzez technologię zakłada także tworzenie przestrzeni do refleksji nad wpływem mediów na życie rodzinne. Rodziny są zachęcane do regularnego dialogu na temat doświadczeń online, dzielenia się refleksjami i wspólnego rozwoju zasad, które pomagają utrzymać równowagę między korzyściami a potencjalnymi zagrożeniami wynikającymi z korzystania z technologii. W ten sposób, strategiczne podejście do kształtowania wartości poprzez technologię staje się dynamicznym procesem, który nie tylko integruje wartości katolickie z nowoczesnym światem, ale także dostosowuje się do zmieniających się realiów, zapewniając trwałość i zrównoważenie wartości rodzinnych w obliczu dynamicznego rozwoju technologicznego.

Podsumowanie

Funkcją niniejszego opracowania jest przedstawienie kompleksowego obrazu, w zakresie wpływu technologii na relacje rodzinne w kontekście wartości katolickich. Jest to próba zrównoważenia dynamicznej relacji między postępowaniem technologicznym a fundamentalnymi wartościami rodzin, przy jednoczesnym zachęcaniu do świadomego i etycznego korzystania z nowoczesnych narzędzi jako wsparcia, a nie zagrożenia dla relacji rodzinnych.

Artykuł stawia przed czytelnikami wyzwanie głębokiej refleksji nad potencjalnymi zagrożeniami dla relacji rodzinnych w obliczu szybkiego rozwoju technologii. W kontekście tej refleksji zachęca do aktywnej dyskusji, która może pomóc w lepszym zrozumieniu, jak

---

¹⁵ R. Bieleń, *Dialog pomiędzy katechetami i rodzicami w Polsce na początku XXI wieku*, Seminarium, nr 21, 2005, s. 313–329.

¹⁶ R. Solecki, *Aktywność młodzieży w cyberprzestrzeni: Profilaktyka patologicznego używania Internetu*. Warszawa 2017.

skutecznie integrować technologię z życiem rodzinnym, nie ujmując przy tym fundamentalnych wartości.

Finalnie, stanowi inspirację do poszukiwania harmonii między wartościami katolickimi a dynamicznym światem technologii. Wyraża nadzieję na znalezienie równowagi, która pozwoli na zintegrowanie tych dwóch sfer życia w sposób, który nie tylko nie narusza, lecz wręcz wzmacnia wspólnoty rodzin. Wzywa do kontynuowania dialogu, poszukiwania rozwiązań i dążenia do tego, aby rozwój technologii był sprzymierzeńcem, a nie przeciwnikiem wartości katolickich w życiu rodzinnym.

Streszczenie:

Artykuł analizuje rolę postępu technologicznego w relacjach rodzinnych, podkreślając zmiany w komunikacji, pracy i budowaniu więzi. Autor bierze pod lupę wpływ technologii na życie rodziny, uwzględniając plusy i wyzwania, w kontekście wartości katolickich. Opracowanie odnosi się do nauki Kościoła, zwłaszcza encykliki "Amoris Laetitia", akcentując znaczenie rodziny jako miejsca rozwoju wiary. Omawiane są różne aspekty wpływu technologii, takie jak dostęp do informacji i zagrożenia związane z czasem online. Autor proponuje wszechstronne wykorzystanie technologii w rodzinie, podkreślając równowagę między postępem technologicznym a wartościami katolickimi. W kontekście kształtowania wartości za pomocą technologii, artykuł zwraca uwagę na elastyczność rodziców w dostosowywaniu się do trendów technologicznych, integrując zasady katolickie. Ponadto, akcentuje niezbędność dialogu między rodzicami a dziećmi, zachęcając do strategicznego podejścia do korzystania z technologii zgodnie z wartościami katolickimi.

Słowa kluczowe: rodzina, technologie informacyjno-komunikacyjne, on-line, kształcenie

Summary:

The role of technological development in the context of family relationships

The article analyzes the role of technological progress in family relationships, emphasizing changes in communication, work, and bonding. The author explores the impact of technology on family life, considering both its advantages and challenges, within the context of Catholic values. The paper refers to the teachings of the Church, especially the encyclical "Amoris Laetitia," highlighting the significance of the family as a place for the development of faith. Various aspects of the influence of technology are discussed, such as access to information and threats associated with online time. The author advocates for the comprehensive use of technology within the family, stressing the balance between technological progress and Catholic values. Regarding the shaping of values through technology, the article draws attention to the flexibility of parents in adapting to technological trends while integrating Catholic principles. Furthermore, it underscores the necessity of dialogue between parents and children, encouraging a strategic approach to technology use in line with Catholic values.

Keywords: family, information and communication technologies, online, education

Bibliografia:

1. Bakiera L., *Rodzina z perspektywy socjologicznej i psychologicznej: ciągłość i zmiana* [w:] A. Zduniak-Wiktorowicz (red.), *Rodzina wobec wyzwań współczesności*, Poznań 2008.
2. Bereźnicka M., *Media – szanse, wyzwania i zagrożenia a potrzeba edukacji medialnej*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Peritena”, nr 20, Kraków 2022.
3. Bieleń R., *Dialog pomiędzy katechetami i rodzicami w Polsce na początku XXI wieku*, Seminarium, nr 21, 2005.

4. Drapalska-Grochowicz M., *Bliskość czy obcość, czyli o relacjach międzyludzkich w dobie nowych technologii* [w:] S. Tkacz, Z. Tobor (red.) *Prawo a nowe technologie*, Katowice 2019.
5. Franciszek, *Amoris Laetitia*, Watykan 2016.
6. Janas M., *Podróż w świat wartości – poszukiwanie i odkrywanie*, „Wychowywać – to pomagać w poszukiwaniu i odkrywaniu wartości”, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie, Kraków 2019.
7. Jurgenson N., *Fotka: O zdjęciach i mediach społecznościowych*, Kraków, 2021.
8. Kociołek A., *Budowanie wspólnoty Kościoła w sytuacji społeczeństwa ponowoczesnego*, „Paedagogia Christiana”, nr 1/21, 2008.
9. Kowaluk-Romanek M., *Cyfrowe dzieciństwo. Nowe technologie a rozwój dziecka*, „Edukacja – Technika – Informatyka”, nr 1/27, 2019.
10. Łukaszuk A., *Problematyka kompetencji cyfrowych kadr administracji publicznej jako istotnego czynnika procesu transformacji cyfrowej jednostek samorządu terytorialnego w Polsce*, „Studia Prawnoustrojowe” nr 58, 2021.
11. Mysza-Strychalska L., *Młodzież wobec przemian współczesnego świata: Edukacyjne refleksje*, Wyd. Naukowe Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań 2023.
12. Ogonowska A., *Współczesna edukacja medialna: Teoria i rzeczywistość*, Wyd. Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków 2013.
13. Przysucha P., *Ewangelizacja w cyberprzestrzeni w nauczaniu papieża Jana Pawła II Benedykta XVI i Franciszka*, „Studia Sandomierskie”, nr 24, 2017.
14. Solecki R., *Aktywność młodzieży w cyberprzestrzeni: Profilaktyka patologicznego używania Internetu*, Warszawa 2017.
15. Staniś-Rzepka J., *Nowe technologie informacyjne w posłudze katechetycznej*, Rozprawa doktorska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Teologiczny, Poznań 2019.
16. Szulich-Kałuża J., *Social conditions of media literacy in the family unit*, „Journal of Modern Science”, nr 1/28, 2016.
17. Szymańska A., *Wpływ nowych technologii na relacje rodzinne*, A. Szymańska, A. Wawrzyniak (red.) *Rodzina w świecie nowych technologii*, Warszawa 2017.
18. Waluś S., *Wybrane aspekty wpływu nowych technologii na rodzinę w świadomości młodzieży pokolenia iGen uczęszczającej do szkół ponadpodstawowych na terenie województwa opolskiego*, HUMANITAS Pedagogika i Psychologia 1/25, 2022.
19. Witkowska M., *FOMO i nadużywanie nowych technologii: Poradnik dla rodziców*, Warszawa 2019.
20. Zawadzka A., *Nowe technologie w życiu rodzinnym*, „Rodzina w świecie współczesnym: Wybrane zagadnienia”, Warszawa 2016.